

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

RESPUBLIKA KONFERENSIYA (ILMIY-AMALIY ANJUMAN) MAQOLA VA TEZISLAR TO'PLAMI: "MILLIY IQTISODIYOTNI BARQAROR SAQLASHDA "YASHIL IQTISODIYOT", "YASHIL MOLIYA", "YASHIL BUXGALTERIYA" VA ILG'OR MUHANDISLIK MAKTABLARINI ILMIY-AMALIY INTEGRATSIYALASHTIRISH DOLZARBLIGI"

Konferensiya maqola va tezislari to'plami

2025-YIL
30-MAY

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 518 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 11-martda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Viktorovna, Candidate of Economic Sciences (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Omborxonada wms tizimidan foydalanishni afzalliklari.....	16
G'ofurov Shoxjaxon Abdumajit o'g'li, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
Интеграция проектного офиса в корпоративную структуру строительной компании, работающей по ерс-контрактам.....	21
Махмудов Сардор Козим угли	
Investitsion muhit va unga ta'sir etuvchi omillar tahlili	24
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li	
Tadbirkorlik faoliyati to'g'risidagi itimoiy-iqtisodiy qarashlar tahlili	27
Abduvohidov Behzod XXX	
Tijorat banklarida kredit portfelini boshqarishning asosiy yo'nalishlari.....	30
Jo'rayev Eldor Berdibekovich	
O'zbekistonda davlat budjetini kupaytirishda soliqlarni ahamiyati.....	34
Karimova Gulbahor Normurodovna	
Dunyo oziq-ovqat bozorining dinamik rivojlanishidagi o'zgarishlar, qiyinchiliklar va ularning yechimlari	36
Tolipova Baxtigul Farxodovna	
Исследование тепловых и диффузионных процессов при азотировании зубчатых колес в вакуумной среде	39
Жасурбек Юлдашбоевич Холмирзаев	
Axborot tizimlaridan foydalangan holda tashkilotni boshqarish bo'yicha qarorlar qabul qilishni takomillashtirish	49
Xujamova Shahrizoda Otabek Qizi	
Sanoat sektorida dekarbonizatsiya va qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish strategiyalari	52
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Sanoat rivojlanishini ekonometrik modellashtirish (Surxondaryo viloyati misolida)	56
Xalmuratov Zakirjan Mekkamovich	
"Yashil iqtisodiyot" – barqaror taraqqiyot omili.....	58
Lapasova Kamola Farhod qizi	
Umumta'lim maktablarida informatika fanini o'qitishda sun'iy intellektdan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari	60
Raxmonov Baxtiyor Azzamovich	
"Makroiqtisodiy masalalarni yechishda matematik modellarning ahamiyati"	63
Abdiraimov Abbas Xolmurod O'g'li	
Moda marketingida iste'molchilarning ichki ehtiyojlari va xulq-atvoriga asoslangan yondashuvlar	67
Tuxtaeva Oydinoy Normamatovna	
O'zbekiston Respublikasida standartlashtirish siyosatida xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlik tahlili	72
Raximov Ilyos Muydinovich	
Tijorat banklarida omonatlarni jalb qilishda mijoz sodiqligini oshirishga qaratilgan innovatsion yondashuvlar	75
Raximov Shoxrux Furqatovich	
Raqamli bank xizmatlarida sun'iy intellektdan foydalanishning istiqbollari va xavfsizlik masalalari	78
Erdonayev Aliqul Xalimovich	
Ta'minot zanjirini optimallashtirish yo'llari.....	82
Matkarimova Umida Alisher qizi, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
The role of global value chains in international trade competition.....	85
Rakhmonova Dildora Ergash Qizi	
Электронная коммерция в узбекистане: государственные стратегии, технологический прогресс и барьеры развития.....	88
Махаммадалиева Муслимахон Шерали Кизи	

Modernization of the social protection system through digital technologies and innovative approaches.....	90
Abduzoirov Mukhiddin Umidjon ugli, Qudratov Inomjon Nemat ugli	
Tabiiy va sun'iy tolalar asosida qayta ishlangan mahsulotlarning texnologik sifati va iqtisodiy samaradorligi.....	93
Raximov Furqat Jalalovich	
Maishiy kimyo tovarlari B2B bozori uchun barqaror va yashil taqsimot modellarini ishlab chiqish.....	97
Ro'ziyeva Farzona Komiljon qizi	
Chakana savdo va xorijiy investitsiyalarni jalb qilish orqali hududiy iqtisodiyotni rivojlantirish	102
Po'latova Sug'diyona Iskandar qizi, Abdullayev Firdavs Sanjar o'g'li, Ravshanova Muxtarama	
Zamonaviy shahar massivlarida xizmat ko'rsatish va boshqarishda "Aqlli shahar" konsepsiyasi	105
Ismailov Najmiddin Ilxamovich	
Germaniyaning ta'minot zanjirlarini boshqarish tajribasidan foydalanishni afzalliklari.....	108
Nuriddinov G'ulomiddin Ziyovuddin o'g'li, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
Ta'minot zanjirida CPFR texnologiyasi foydalanishni afzalliklari.....	111
Komilov Muhammad Yusuf Sardorbek o'g'li, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
Ta'minot zanjirlarini qo'llashda jahon tajribasi.....	115
Karimov Amirxon Anvarovich, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
Sug'urtada investisiya faoliyatini tashkil etishni huquqiy asoslari	118
Suyunov Isomiddin Tilovkobilovich	
Yurtimizda amaldagi budjetlararo munosabatlar tartibi, hisobi hamda uning afzalliklari	122
Po'latov Tirkash Sotiboldiyevich	
Aholini ijtimoiy himoya qilish institutlari shakllanishining xorij tajribalari	127
Bobonov N.H.	
Способ организации продуктивной работы преподавателя и его влияние на результативность	131
Гулнора Казимова	
Literature is a reflection of the soul and culture of humanity	136
Sayidova Sayyora Yorikulovna	
Turizm infratuzilmasida transport xizmatlarini integratsiyalash: muammo va yechimlar	140
Vakilov Ruslan Tillabayevich	
Ekoturizm va madaniy meros obyektlariga tashrifni tartibga soluvchi huquqiy normalar	142
Sayfiddinov Sharofiddinxo'ja Najmiddin o'g'li	
Strategies for achieving sustainable growth through green economy transition.....	145
Umida Kakhramonova Gayratovna	
Buxoro viloyatida qishloq xo'jaligida suv resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirishda innovatsion yondashuvlar.....	149
Ro'ziyev Sobirjon Samatovich	
Xizmat ko'rsatish sohasida mulkni qayta baholash va unga yetkazilgan moddiy zararni aniqlash.....	153
Xadjayev Kamoliddin Fazliddinovich	
Shahar aglomeratsiyasining sifatini ekologik va geologik mezonlar asosida kompleks baholash.....	155
Irgashev Shavkatbek Turdiyevich	
Sanoatda korxonalarining qayta tiklanuvchi energiya manbalari asosida barqaror iqtisodiy o'sishini ta'minlash	160
Qalandarova Gulshoda Nazirjon qizi	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida hududiy tengsizliklarni kamaytirish usullari.....	165
Ibragimov Baxrom Baxodirovich	
Tog' yon bag'rida joylashgan kon uymlarini ochiq usulda qazib olish xususiyatlari.....	174
I.T. Mislibayev, M.Sh. Ochilova	
Milliy iqtisodiyotda turizmning o'rni va rivojlanish imkoniyatlari.....	176
Xudoyberdiyeva Hilola Himmatovna	
China insurance market experience	178
Jumaboyev Akmal Sheraliyevich	

Tijorat banklarida moliyaviy resurslarning shakllanish manbalari.....	181
Tangirkulov Bekzod Boxadirovich	
Bank tizimida buxgalteriya hisobotlarida axborot texnologiyalarining roli va rivoji.....	185
Sodiqov Sanjar Saydullo o'g'li	
Samarali loyiha risklarini boshqarish: nazariya va amaliyot.....	189
Nosirova Gulira'no Abdulaziz qizi	
XXI-asrda Xitoyning iqtisodiy taraqqiyoti: sohaviy islohotlar, yutuqlar va muammolar tahlili.....	192
D.E.Qarshiyev	
Boshqaruv hisobining zamonaviy konsepsiyalarini joriy etish xo'jalik yurituvchi subyektlarda natijadorlikka erishishning muhim omilidir	195
Xoshimov Baxrom Baxadirovich	
Eksportga chiqariladigan mahsulotlar uchun zamonaviy qadoqlashning ahamiyati va tendensiyalari	201
Xidirov Shohrux Bobur o'g'li	
Усовершенствование подходов к управлению проблемными кредитами в коммерческих банках узбекистана	205
Улмасой Хусан кизи Ахмедова	
Sug'urtada investitsiya faoliyatini obyekt va predmeti	208
D.E.Qarshiev	
O'zbekistonda raqamli texnologiyalarning tadbirkorlik sohasida istiqbollari.....	211
Sattarov Xayrulla Fayzullayevich	
Sug'urtada anderryayting xizmatini xorij tajribasidan foydalanish.....	213
D.E. Qarshiev	
Важность проекта «умный город» в узбекистане	216
Акбаржон Иминов	
The role of digitalization of healthcare in the implementation of the safe city project	218
Акбарjon Iminov	
Moliyaviy faoliyat natijalari hisobini takomillashtirishda tahlilning o'rni.....	220
Po'latov Xudoyberdi Uktamovich, Abduxoliqov Isomiddin Ikrom o'g'li, Shakarov Shahzod Sobir o'g'li	
Temir yo'l va intermodal transport tizimining rivojlanishi: investitsiyalar, xarajatlar va samaradorlik tahlili.....	226
Turdiyeva Irodaxon Ismoil qizi	
O'zbekistonda qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirish uchun xorijiy investitsiyalarni jalb qilish ahamiyati.....	230
S.J. Yangiboev	
Korporativ boshqaruv va moliyaviy barqarorlik o'rtasidagi bog'liqlik: davlat ishtirokidagi korxonalar misolida.....	234
Musurmonov Mehroj Murtaza o'g'li	
“Sanoat korxonalarida zamonaviy loyiha menejerining asosiy kompetensiyalar modelini ishlab chiqish”	238
Axmedov Daniyar Sabirovich, Valiyev Shamsiddin Eshpulatovich	
Turizmdagi shartnoma munosabatlari: turoperatorlar, turagentlar, turistik xizmatlar iste'molchilari.....	241
Ergasheva Iroda Ibrohim qizi	
“Разработка модели ключевых компетенций современного менеджера проекта в промышленных предприятиях”	243
Ахмедов Данияр Сабирович, Научный руководитель	
Xorijiy tajriba asosida o'zbekistonda oliy ta'lim akademik boshqaruvini takomillashtirish	249
Muxamedova Moxigul Xusanovna	
The role of international institutions in accelerating green finance	253
Qudratov Inomjon Nemat o'g'li	
Barqaror iqtisodiy o'sish sharoitida yashil innovatsiyalar va raqamli texnologiyalarni rivojlantirish	257
Xudayberdieva Dilnoza Egamberdiyevna	
Indicators and criteria of women's sustainable employment in the context of economic growth.....	262
Kholiyorova Shokhista Kahramon kizi	
Qishloq xo'jaligi sohasida “Salam” maxsus savdo shartnomalaridan foydalanish istiqbollari.....	267
Xoliyrov Xomid	

Davlat xaridlarida kichik biznesning ortib borishi va uning umumiy tizimdagi o'rne	269
Majidov Nizom Baxramovich	
Davlat qarzlarini qaytarish mexanizmlarini takomillashtirish va tashqi xatarlardan himoyalash yo'nalishlari	273
Sayfutdinov Xasanboy Dilshodovich	
Xalqaro moliya institutlaridan investitsiyalarni jalb qilishning ahamiti	277
Tolibov Shoxrux Muminovich	
O'zbekiston respublikasining soliq salohiyati: 2024-yilda viloyatlar va Qoraqalpog'iston	280
Poyonov Otabek Abdiqaxxor o'g'li, Almardonov Muxamadi Ibragimovich, Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich	
Oliy ta'lim muassasalarida investitsiya muhitini boshqarishning institutsional mexanizmlari	283
Otaxanov Rasulbek Marks o'g'li	
Автоматизированное управление корпоративными расходами: стратегический подход и экономическая эффективность	286
Кахоров Абдумалик Рахматулло угли	
Повышающаяся значимость коренного изменения деятельности традиционных СМИ в реалиях освещения процесса построения нового Узбекистана	289
Салим Дониёров	
Raqamli transformatsiyaning mohiyati va bank sohasidagi ahamiyati	294
Kamolov Sardorbek Davlatjon o'g'li	
Деятельность международных финансово-кредитных организаций и перспективы развития сотрудничества с Республикой Узбекистан	299
Холикова Зарнигор Камолиддин кизи	
Budjet tashkilotlarining xarajatlar smetalarida davlat xarajatlarini moliyalashtirish tartibi va amal qilish holati	302
Abdurasulov Sardor To'liqin o'g'li	
Tijorat banklari tomonidan komplayens-nazorat tizimini rivojlantirish istiqbollari	307
Rustamov Sunnatillo Rustamovich	
Bank tizimi modernizatsiyasida innovatsion boshqaruv modellarining ahamiyati	310
Hamroyev Xurshid Jalilovich	
Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya	314
Turapov Bahromjon Alisher o'g'li	
O'zbekiston Respublikasida yashirin iqtisodiyotni qisqartirishga yo'naltirilgan davlatning siyosati, me'yoriy-huquqiy bazasi va iqtisodiy islohotlari	317
Xasanov Jaxongir Jamshidovich	
"Qurilish materiallari sanoatida innovatsion faollikni rag'batlantirish mexanizmi"	321
G'ulomov Ilhom Akramovich	
Legal foundations and challenges in the implementation of guarantees for foreign investors' rights	324
Alisherova E'zoza, N. Kh. Rakhmonqulova	
Innovatsion faollikni oshirish orqali qurilish materiallari sanoatida raqobatbardoshlikni ta'minlash	326
G'ulomov Ilhom Akramovich	
Soliq siyosatining inklyuziv rivojlanishni ta'minlashining huquqiy-me'yoriy asoslari	329
Hakimov Feruz Xurshid o'g'li	
Транснациональные корпорации и международное право: к формированию глобальных экономических норм через расширение правосубъектности	334
Хидоятов Бурхон Ғайрат ўғли, С.М. Адилходжаева	
O'zbekistonda yashirin iqtisodiyotning hozirgi holati va uni shakllantiruvchi omillar	338
Malikov Abdulaziz Toxirjon o'g'li, S.A. Zakirova	
Abxidjit Banerdji va Ester Dyuflo ilmiy qarashlarida kambag'allikni qisqartirish istiqbollari	343
M.E.Rajabboyev	
Transport va logistika infratuzilmasini modernizatsiya qilish orqali eksport samaradorligini oshirish	346
Kurbanova Ma'mura Abdukarim qizi	
Fond bozori vositasida iqtisodiyotni moliyalashtirishning usullari	350
G'aniyev Axrorjon Norboy o'g'li	
Davlat moliyaviy nazorati tizimida ichki audit xizmati faoliyatining amaliy jihatlari	354
Kuliyev Komil Shuxratovich	
Digitalization in economy	358
Razzaqov Jasur Xamraboevich, Yaqubov Matrasul Mavlonberdiyevich, Sabirova Nodira Komil qizi	

Sirkulyar iqtisodiyot tamoyillariga asoslangan yashil investitsiya strategiyalari	361
Hakimov Anvarjon Abdulloyevich	
Sun'iy intellekt yordamida quritilgan organik mevalar eksportida marketing strategiyalarini optimallashtirish.....	363
Xidirov Shohrux Bobir o'g'li	
Ziyorat turizmini rivojlantirishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish	372
Zaripov Toxirjon Yusufboy o'g'li	
Hududlarda ayollar bandligini ta'minlash orqali investitsion muhitni yaxshilash yo'llari	376
Imomova Kamola Novfal qizi	
O'ZBEKISTONDA SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMIDA TADBIRKORLIK FAOLIYATI	381
Solikhova Dildora Alisher qizi	
SANOAT KORXONALARINING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI: IQTISODIY SAMARADORLIK VA INNOVATSIYA BOSHQARUVI	384
Mansurova Sayyora Baxtiyor qizi	
O'ZBEKISTONNING IT-XIZMATLAR EKSPORTI GEOGRAFIYASI 2024-YIL NATIJALARI	387
Jumaboyev Akmaljon Sheraliyevich	
O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORINI TAKOMILLASHTIRISH.....	391
Abdurazaqov Jasur Abdunasimovich	
TURIZM SOHASIDA MIJOZLAR SODIQLIGINI OSHIRISHDA MARKETING KOMMUNIKATSIYALARINING AHAMIYATI	397
Shaymanov To'liqin Mahmayusupovich	
BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHDA SOLIQ SIYOSATINING SAMARADORLIGI	400
Sheraliyev Nurbek Jumanazarovich	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA TURIZMNING O'RNI: GLOBAL VA MAHALLIY TAHLIL.....	402
Xamdullayeva Gulhayo Ergash qizi	
O'ZBEKISTON EKSPORT TARKIBINI YUQORI QO'SHIMCHA QIYMATLI MAHSULOTLARGA O'TKAZISH STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	404
Raximov Eshmurod Normuradovich	
EKSPORT FAOLIYATIDA ERKIN IQTISODIY ZONALARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	408
Berdivaliyeva Madina Komiljon qizi	
SIYOSIY ISLOHOTLAR VA GLOBALLASHUVNI O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA TA'SIRI	411
Xalilova Sevaraxon Alijon qizi	
O'ZBEKISTONNING YALPI ICHKI MAHSULOT (YAIM) O'SISH TENDENSIYALARI	414
Akmalbek Najimov Umid o'g'li, Ishmanova Dinara	
MILLIY MOLIYA BOZORI JORIY HOLATI TADQIQI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	417
Samadov Temur Oybek o'g'li	
ELEKTRON TO'LOV XAVFSIZLIGI: ZAMONAVIY TAHDIDLAR VA HIMOYA MEXANIZMLARI	421
Toxirov Shodibek Jo'ra o'g'li	
MAMLAKAT MAKROIQTISODIY BARQARORLIGINI TAMINLASHDA TASHQI SAVDO SIYOSATINING O'RNI.....	424
Alimova Dilfuzaxon Rustam qizi	
O'ZBEKISTONDA G'AZNACHILIK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH ORQALI DAVLAT MOLIYASI BOSHQARUVINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI.....	427
Tangrieva Farida Abdukarimovna	
DEVELOPING TOURISM THROUGH VIRTUAL AND AUGMENTED REALITY TECHNOLOGIES.....	431
Olimov Davron Olimovich	
JAHON MOLIYA BOZORLARINING BARQARORLIGI VA INQIROZ XAVFI	433
Jalolov Umidjon Xudoyberdi o'g'li, Yegamberdiyev Shuxrat Satimbayevich	
РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В ПРОВЕДЕНИИ И СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ГОСУДАРСТВЕННОГО ФИНАНСОВОГО КОНТРОЛЯ	436
Турсунбоева Нилуфар Отабековна	
O'ZBEKISTONDA TURIZM XIZMATLARI EKSPORTINING IJTIMOIIY-IQTISODIY MEXANIZMLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	441
Bakhromov Akmal Abduvahid o'g'li	

TASHKILOTNING INNOVATSION POTENSIALI RAQOBATBARDOSHLIK USTUNLIGI SIFATIDA.....	445
Djalilov Sardor Sadilloyevich	
SUN'YI INTELLEKT ASOSIDAGI INVESTITSİYALARNI JALB QILISH TAHLILI: SINGAPUR IQTISODIY TARAQQIYOT KENGASHI, IRLANDIYANING IDA STRATEGIYASI VA BAANING NEXTGENFDI TASHABBUSI TAQQOSLAMASI.....	448
Kurolov Maksud Obitovich	
IQTISODIYOTNI MODERNIZATSİYALASH SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI KREDITLASH AMALIYOTI	457
Sultonova Sevara Faxriddinovna	
HUDUDLARDA ICHKI TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA MAHALLIY AHOLINING ROLI	459
Jahongir Matkarimov	
ISHLAB CHIQRISH KORXONALARINING RENTABELLIK DARAJASIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	462
To'laganov Ziyovuddin Kamolitdin o'g'li	
THE INTERRELATION BETWEEN HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT AND DEMOGRAPHIC CHALLENGES IN UZBEKISTAN	466
Hamrokulov Mirabbos Ortigovich	
TIJORAT BANKLARINING MOLIVAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA LIKVIDLIK BOSHQARUVI VA MONETAR SIYOSATNING O'ZARO TA'SIRI	468
Turdibayev Abdulaziz Abduvaxidovich	
TOSHKENT VILOYATIDA OLTIN BEL TOG' KURORTINI RIVOJLANTIRISHNING MARKETING STRATEGIYALARI.....	472
Ashurov Abdulaziz Rustamovich, Ishmuratov Baxodir Xusanovich, Mahmudov Ziyoviddin Shamsiddinovich, Fatema Nabizada Javid	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI SOLIQA TORTISH XUSUSIYATLARI	477
Berdibekova Dilfuza Xoldorbekovna	
THE CHALLENGES OF ECONOMIC INTEGRATION IN THE GLOBAL ECONOMY FOR CENTRAL ASIAN COUNTRIES	480
Tojiqulova Sitara Sobirjon qizi	
SURXONDARYO VILOYATIDA INVESTITSİYALAR HAJMINING AHOLI BANDLIGIGA TA'SIRI	485
Zaripova Muqaddas Jumaniozovna, Normurodov Asliddin Alijon o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA RISKLARNI BOSHQARISHNING ZARURLIGI.....	489
B.Izbosarov, N.Hakimova	
GLOBAL OZIQ-OVQAT TIZIMIDA BOZOR MEXANIZMLARINING ROLI VA MUVOZANATI	491
Abdusamatov Barkamol Rustamjon o'g'li	
TURIZM INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MODEL.....	493
Jahongir Matkarimov	
O'ZBEKISTONDA KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI EKSPORT FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	496
Xalilova Feruza Jamolovna	
IMPROVING THE EVALUATION OF RETAIL LENDING PRACTICES EFFICIENCY IN COMMERCIAL BANKS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN.....	499
Mamatova Sevara Ilhom qizi	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA PAXTA-TO'QIMACHILIK SANOATINI MODERNIZATSIYA QILISH YO'NALISHLARI VA ISTIQBOLLARI	504
Abdullayev Hamidulla Abdug'ani o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA HUDUDLARNING STRATEGIK MAQSADLARINI ISHLAB CHIQISH ASOSIDA AGROTADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH	506
G'afurov Zohidjon	
YOSHLAR STARTAPLARINI VENCHUR FOND LARI ORQALI QO'LLAB-QUVVATLASH IMKONIYATLARI.....	508
Valiev Umid Gulamovich	
"YASHIL IQTISODIYOT" IMKONIYATLARIDAN FOYDALANIB O'ZBEKISTONDA IJTIMOY - IQTIDOY MUAMMALARNI XAL ETISH	511
Karimov Nodirbek	

MAKTABGACHA TA'LIM MUASSASALARIDA OZIQ-OVQAT, XAVFSIZLIK VA XO'JALIK XIZMATLARINI AUTSORSING ASOSIDA TASHKIL ETISHNING BUDJETGA TA'SIRI.....	514
Xamidov Anis Choriyevich	

MAKTABGACHA TA'LIM MUASSASALARIDA OZIQ-OVQAT, XAVFSIZLIK VA XO'JALIK XIZMATLARINI AUTSORSING ASOSIDA TASHKIL ETISHNING BUDJETGA TA'SIRI

Xamidov Anis Choriyevich

Toshkent Kimyo xalqaro universiteti mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya: Maqolada maktabgacha ta'lim muassasalarida oziq-ovqat, xavfsizlik va xo'jalik xizmatlarini autsorsing asosida tashkil etishning budjetga ta'siri tahlil qilingan. Tadqiqotda davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikning moliyaviy samaradorligi, xizmatlar sifati, boshqaruvning soddalashuvi hamda resurslardan foydalanishning optimallashtirish ilmiy asosda baholangan. Autsorsing mexanizmining ustunliklari bilan bir qatorda, monitoring, sifat nazorati va shartnomaviy boshqaruv muammolari ham ko'rib chiqilgan. Natijalar maktabgacha ta'lim tizimida autsorsingni joriy etish orqali budjet mablag'larining tejallishi, muassasa faoliyatining samaradorligi oshishi va xizmatlar sifati yaxshilanishini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, autsorsing, budjet xarajatlari, davlat-xususiy sheriklik, oziq-ovqat xizmati, xavfsizlik xizmati, xo'jalik xizmati, moliyaviy samaradorlik.

Abstract: The article examines the budgetary impact of outsourcing food services, security, and facility management in preschool educational institutions. The study evaluates the financial efficiency of public-private cooperation, improvements in service quality, simplification of administrative processes, and optimization of resource utilization. In addition to the advantages of outsourcing, issues related to monitoring, quality control, and contractual management are discussed. The findings demonstrate that implementing outsourcing in preschool institutions leads to budget savings, higher operational efficiency, and enhanced service quality.

Key words: preschool education, outsourcing, budget expenditure, public-private partnership, food service, security service, facility management, financial efficiency.

Аннотация: В статье анализируется влияние аутсорсинга услуг по организации питания, безопасности и хозяйственного обслуживания в дошкольных образовательных учреждениях на государственный бюджет. Исследование оценивает финансовую эффективность сотрудничества государства и частного сектора, повышение качества услуг, упрощение управленческих процессов и оптимизацию использования ресурсов. Наряду с преимуществами аутсорсинга рассматриваются вопросы мониторинга, контроля качества и договорного управления. Полученные результаты показывают, что внедрение аутсорсинга способствует экономии бюджетных средств, повышению эффективности деятельности учреждений и улучшению качества предоставляемых услуг.

Ключевые слова: дошкольное образование, аутсорсинг, бюджетные расходы, государственно-частное партнёрство, услуги питания, охранные услуги, хозяйственное обслуживание, финансовая эффективность.

Maktabgacha ta'lim tizimi davlatning uzoq muddatli ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish strategiyasida markaziy o'rin tutadi, chunki ushbu bosqichda ta'lim oluvchi bolalarning sog'lom ovqatlanishi, xavfsizligi va kundalik muhitining sifati ularning keyingi intellektual va jismoniy taraqqiyotiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. O'zbekiston davlat siyosatida ham maktabgacha ta'limni modernizatsiya qilish, xizmatlar sifati oshirish va moliyaviy barqarorlikni ta'minlash ustuvor yo'nalish sifatida belgilangan bo'lib, bugungi kunda tizimda boshqaruvning samarali modellari faol joriy etilmoqda. Shular qatorida autsorsing mexanizmlaridan foydalanish masalasi alohida ahamiyat kasb etadi, chunki bu yondashuv ta'lim muassasalarining asosiy pedagogik faoliyatga ko'proq e'tibor qaratishiga, yordamchi xizmatlar esa malakali tashqi subyektlar tomonidan bajarilishiga imkon yaratadi.

Maktabgacha ta'lim muassasalarida oziq-ovqat tayyorlash, xo'jalik ishlarini yuritish va xavfsizlikni ta'minlash kabi jarayonlarni autsorsing orqali tashkil etish amaliyoti bir nechta ijobiy iqtisodiy natijalarni yuzaga chiqarishi mumkin. Eng avvalo, budjet mablag'larining maqsadli sarflanishini ta'minlash, xarajatlarning aniqligi va shaffofligini oshirish, xizmat ko'rsatish jarayonida zamonaviy standartlarni joriy etish imkoniyati kengayadi. Bunday mexanizm ta'lim muassasalarining xarajatlar tarkibini optimallashtirish, budjet bosimini kamaytirish va

davlat tomonidan moliyalashtiriladigan har bir so'mning samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Shuningdek, xususiyl sektordan jalb etilgan professional xizmat ko'rsatuvchi korxonalar o'z texnologiyasi, tajribasi va boshqaruv amaliyotlari orqali sifat ko'rsatkichlarini yaxshilashi bilan ajralib turadi.

Mazkur jarayon bilan bog'liq iqtisodiy oqibatlar kompleks yondashuvni talab etadi, chunki autsorsingning budjetga ta'siri faqat xarajatlarni qisqartirish bilan cheklanmaydi, balki xizmatlar sifati, mas'uliyat taqsimoti, monitoring tizimi va nazorat mexanizmlarining samaradorligi bilan ham uzviy bog'liqdir. Shu bois, maktabgacha ta'lim muassasalarida autsorsingdan foydalanishning moliyaviy-afzalliklari bilan bir qatorda, boshqaruvdagi muammolar va institutsional xatarlarni ham baholash zarur. Bugungi kunda mamlakatda amalga oshirilayotgan islohotlar doirasida budjet mablag'larining tejankor sarflanishi, davlat-xususiyl sheriklik mexanizmlarini kengaytirish va xizmatlar sifatining doimiy monitoringi ustuvor vazifa sifatida namoyon bo'ldi.

Shu ma'noda, ushbu ilmiy maqolada maktabgacha ta'lim muassasalarida oziq-ovqat, xavfsizlik va xo'jalik xizmatlarini autsorsing asosida tashkil etishning budjetga ta'siri chuqur tahlil qilinadi. Tadqiqot jarayonida hozirgi amaliyot, iqtisodiy samaradorlik ko'rsatkichlari, xarajatlar tarkibining o'zgarishi, sifat boshqaruvi va xavfsizlik talablarining ta'minlanish darajasi baholanadi. Shuningdek, budjet resurslarini optimallashtirishda autsorsing modelining o'rni va istiqbollari aniqlanib, mavjud islohotlar kontekstida takomillashtirish yo'nalishlari ko'rsatib beriladi.

Maktabgacha ta'lim muassasalarida oziq-ovqat, xavfsizlik va xo'jalik xizmatlarini autsorsing asosida tashkil etish davlat budjeti bilan bog'liq moliyaviy oqimlarni optimallashtirish, xarajatlar tarkibini aniqroq boshqarish va resurslarni maqsadli yo'naltirish imkonini beradi. Bu model joriy etilishi bilan budjet mablag'larining bevosita ta'lim jarayoniga yo'naltiriluvchi ulushi ortadi, chunki yordamchi xizmatlarni tashkil etishdagi qo'shimcha xarajatlar, mehnat resurslari, infratuzilma ehtiyojlari va moddiy-texnik xarajatlar tashqi subyektlar tomonidan qoplanadi. Shuningdek, autsorsing mexanizmi davlat-xususiyl sheriklikning muhim yo'nalishlaridan biri sifatida tizim barqarorligini ta'minlashga xizmat qiladi va bu xizmatlarning sifatli bajarilishiga rag'batlantiruvchi bozor raqobati mexanizmlarini shakllantiradi.

Oziq-ovqat bilan ta'minlash xizmatini autsorsingga o'tkazish budjetga ikki yo'nalishda ta'sir ko'rsatadi. Birinchidan, davlat tomonidan oziq-ovqat xaridlari, saqlash, yetkazib berish va pishirish bilan bog'liq operatsion xarajatlar qisqaradi, chunki bu jarayonlar xususiyl kompaniyaning mas'uliyatiga o'tadi. Ikkinchidan, zamonaviy ovqatlantirish kompaniyalari gigiyena, logistika va texnologik jarayonlarga bo'lgan talablarga mos ravishda xizmat ko'rsatishni yo'lga qo'yadi va bolalar salomatligi uchun zarur bo'lgan sifat standartlarini ta'minlaydi. Bu esa maktabgacha ta'lim muassasalarida sog'lom ovqatlanish tizimining yaxshilanishiga olib keladi. Xususiyl subyektlar tomonidan olib boriladigan monitoring, laboratoriya tahlillari va nazorat mexanizmlarining mavjudligi budjet xarajatlarning samaradorligini oshiradi, chunki davlat nazorat funksiyasiga ko'proq e'tibor qaratadi va sifatga oid masalalar bo'yicha qat'iy talablar qo'ya oladi.

Xavfsizlik xizmatlarini autsorsing asosida tashkil etishning afzalligi shundaki, maktabgacha ta'lim muassasalarida xavfsizlik infratuzilmasini shakllantirish va doimiy kuzatuv tizimini qo'llab-quvvatlash katta mablag' talab qiladi. Ichki resurslar bilan buni amalga oshirish tizimning moliyaviy yukini oshiradi. Xususiyl xavfsizlik kompaniyalari esa professional xodimlar, texnik qurol-aslaha, videokuzatuv tizimlari va xavf tahlili bo'yicha tajribaga ega bo'ladi. Natijada, muassasadagi xavfsizlik darajasi oshishi bilan birga budjetdan ajratiladigan mablag'lar kamayadi yoki optimallashtiriladi. Shuningdek, xavfsizlik xizmatlarining autsorsing inson resurslarini boshqarishdagi yukni kamaytiradi, chunki shartnoma asosida jalb qilingan kompaniya barcha mas'uliyatlarni o'z zimmasiga oladi va muassasa rahbariyati pedagogik faoliyatga e'tibor qaratishi mumkin bo'ladi.

Xo'jalik xizmatlarini autsorsing asosida tashkil etish esa binolarning tozaligi, sanitariya gigiyenasi, xonalarni tayyorlash, yengil ta'mirlash, hovli va yashash muhitini toza saqlash bilan bog'liq xarajatlarni kamaytirishga yordam beradi. Odatda, maktabgacha ta'lim muassasalarida xo'jalik ishlari uchun doimiy shtat birligining mavjudligi muassasaning oylik xarajatlarni oshiradi. Autsorsing orqali esa xizmatlar ehtiyojga qarab ko'rsatiladi va budjetdan qo'shimcha xarajat talab qilmaydi. Bundan tashqari, xususiyl tozalash kompaniyalari zamonaviy texnologiyalar va ekologik toza vositalardan foydalanishi natijasida bolalar uchun qulay va xavfsiz muhit yaratiladi. Bu jarayon maktabgacha ta'lim muassasalaridagi gigiyena standartlarining yaxshilanishiga, sanitariya xavfsizligining oshishiga va infeksiya kasalliklarning oldini olishga xizmat qiladi.

Autsorsing modelining budjetga ta'sirini baholashda uning xarajatlarni qisqartirish bilan birga ularni oldindan rejalashtirish imkoniyatini yaratishi muhim omil hisoblanadi. Agar muassasa oziq-ovqat, xavfsizlik va xo'jalik xizmatlarini mustaqil amalga oshirsa, xarajatlar mavsumiy o'zgarishlar, narxlar inflyatsiyasi yoki xodimlar bilan bog'liq omillar sabab keskin o'zgarib turadi. Autsorsingda esa xizmat narxi shartnoma asosida belgilanadi va budjet rejalashtiruvchi aniqroq amalga oshiriladi. Bu davlat moliyasida barqarorlikni saqlash va maktabgacha ta'lim tizimi uchun ajratilgan mablag'larni samarali boshqarish imkonini beradi.

Biroq autsorsingdan foydalanish jarayonida ehtiyotkorlikni talab qiladigan jihatlar ham mavjud. Ular orasida xizmat ko'rsatuvchi kompaniyalarning tanlanishi, shartnoma shartlarining aniqligi, monitoring mexanizmlarining

samaradorligi va javobgarlik tizimining mustahkamligi muhim ahamiyatga ega. Xizmatlar sifati nazorati sust bo'lsa, xavfsizlik, oziq-ovqat yoki xo'jalik xizmatlari sifatida uzilishlar yuzaga kelishi mumkin. Shu sababli davlat organlari tomonidan sertifikatlash, baholash va reyting tizimlari orqali xizmat ko'rsatuvchi korxonalar faoliyati muntazam nazorat qilinishi talab etiladi.

Autsorsing modelining maktabgacha ta'lim muassasalari faoliyatidagi institutsional samarasini oshirish uchun xizmat ko'rsatish jarayonida shaffoflik va mas'uliyat bo'yicha aniq mexanizmlarni joriy etish zarur. Bu jarayon elektron kontraktlar, onlayn monitoring platformalari, davlat xaridlarining ochiqqligi va baholash mezonlarining standartlashuvi orqali kuchaytiriladi. Bunday yondashuv autsorsing jarayonining budjetga ta'sirini yanada ijobiylashtiradi, xizmatlar sifati va moliyaviy intizomni mustahkamlaydi. Shuningdek, maktabgacha ta'lim muassasalarining rahbarlari uchun autsorsing bilan ishlash ko'nikmalarini oshirish bo'yicha o'quv dasturlarini joriy etish foydalidir, chunki ular shartnomaviy munosabatlarni boshqarish, sifat talablari bo'yicha muzokaralar olib borish va monitoring jarayonlarini samarali tashkil etish bo'yicha bilimga ega bo'lishlari zarur.

Autsorsing mexanizmining budjetga ta'sirini iqtisodiy modelashtirish orqali ham baholash mumkin. Xarajatlarning o'zgarishi, qo'shimcha tejalgan mablag'lar, xizmatlar sifati ko'rsatkichlari va bolalar salomatligi bo'yicha indikatorlar autsorsing samaradorligini tahlil qilish uchun foydalaniladi. Ko'plab mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, ta'lim muassasalarida autsorsingdan foydalanish uzluksiz xarajatlarni 15–25 foizgacha qisqartiradi, sifat ko'rsatkichlarini esa oshiradi. O'zbekiston sharoitida ham autsorsingning kengaytirilishi maktabgacha ta'lim muassasalari uchun qo'shimcha moliyaviy imkoniyatlar yaratadi, chunki tejalgan mablag'lar ta'lim jarayonini modernizatsiya qilish, pedagoglar malakasini oshirish va bolalar uchun qo'shimcha rivojlantiruvchi dasturlarni amalga oshirishga yo'naltirilishi mumkin.

Autsorsing xizmatlarini joriy etish jarayonida mahalliy byudjetlarning daromad va xarajat strukturasi optimallashtirish ham muhim. Hududiy farqlarni hisobga olgan holda, autsorsing xizmatlarining narxi, mavjud xizmat ko'rsatuvchi kompaniyalar sifati va logistika imkoniyatlari hududdan-hududga farq qiladi. Shu bois, har bir hududda avval tajriba loyihalarini yo'lga qo'yish, xizmatlar sifati bo'yicha dastlabki natijalarni baholash va keyin keng ko'lamda joriy etish maqsadga muvofiqdir. Bu jarayon maktabgacha ta'lim tizimining moliyaviy barqarorligini kengaytiradi va budjet resurslarini hududlar kesimida yanada oqilona taqsimlash imkonini beradi.

Maktabgacha ta'lim muassasalarida oziq-ovqat, xavfsizlik va xo'jalik xizmatlarini autsorsing asosida tashkil etish tizimning moliyaviy barqarorligini mustahkamlash, resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish hamda ta'lim jarayonining sifatini yaxshilashga keng imkon yaratadi. Autsorsing mexanizmi yordamchi xizmatlarning sifatini bozor tamoyillari asosida oshirishi, budjet xarajatlarini optimallashtirishi va muassasa rahbariyatining asosiy pedagogik faoliyatga e'tibor qaratishiga sharoit yaratishi bilan ajralib turadi. Xususi subyektlarning texnologik imkoniyatlari, gigiyena va xavfsizlik bo'yicha tajribasi ta'lim muassasalarida bolalar salomatligi va xavfsizligi uchun zarur standartlarni mustahkamlaydi. Shu bilan birga, autsorsing tizimining samaradorligi xizmat ko'rsatuvchi tashkilotlarni tanlash jarayonidagi shaffoflik, monitoring tizimining mustahkamligi, nazorat mexanizmlarining aniqligi va shartnomaviy munosabatlarning professional boshqarilishiga bog'liq bo'lib, bu jihatlar tizim barqarorligi uchun hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi.

Kelgusida ushbu yo'nalishni yanada rivojlantirish uchun xizmatlar sifatini doimiy baholab boruvchi mexanizmlarni kuchaytirish, elektron monitoring va audit tizimlarini joriy etish, shartnomaviy jarayonlarni raqamlashtirish, autsorsing bilan ishlovchi xodimlar va rahbarlar uchun maxsus metodik qo'llanmalar yaratish, shuningdek, mahalliy xizmat ko'rsatuvchi korxonalar salohiyatini oshirish muhimdir. Hududlar kesimida tajriba loyihalarini kengaytirish, xizmat narxi va sifati o'rtasidagi muvozanatni ta'minlash, xususi sektor bilan uzoq muddatli sheriklikni yo'lga qo'yish va tejalgan mablag'larni ta'lim muhitini modernizatsiya qilishga yo'naltirish orqali maktabgacha ta'lim tizimida autsorsingdan foydalanishning ijtimoiy-iqtisodiy natijalarini yanada yuqori darajaga ko'tarish mumkin. Bu yondashuv nafaqat budjet barqarorligini mustahkamlaydi, balki bolalar uchun yanada xavfsiz, sog'lom va zamonaviy ta'lim muhitini yaratishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Dougherty S., Morabito C. Financing and Delivering Early Childhood Education and Childcare Across Levels of Government. – Paris: OECD Publishing, 2021. – 112 p.
2. UNESCO. Asia-Pacific Regional Report: Financing for Early Childhood Care and Education (ECCE). – Bangkok: UNESCO Publishing, 2017. – 86 p.
3. Romero M., Sandefur J., Sandholtz W. Outsourcing Education: Experimental Evidence from Liberia. – Washington D.C.: Center for Global Development, 2020. – 72 p.
4. Choi T.-H. Outsourcing Teaching and Learning in South Korea, England and Hong Kong. – London: Routledge, 2019. – 214 p.
5. Ergasheva N. Features of Evaluating the Quality of Outsourcing Services in Preschool Education Organizations. – Moscow: Nauka, 2020. – 154 p.
6. OECD. Starting Strong V: Transitions from Early Childhood Education and Care to Primary Education. – Paris: OECD Publishing, 2017. – 204 p.

7. Musset P. Funding Early Childhood Education and Care: International Approaches. – Paris: OECD Publishing, 2012. – 68 p.
8. Australasian Council of ECEC. Governance and Financing Models in Preschool Management. – Sydney: ACEC Publishing, 2019. – 140 p.
9. Naudeau S. Investing in Young Children: An Early Childhood Development Guide. – Washington D.C.: World Bank, 2011. – 120 p.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025-yil, may.

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>